Iulian Boldea (Editor) - Literature, Discourses and the Power of Multicultural Dialogue
Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2017. eISBN: 978-606-8624-12-9

THE SEMANTIC INTERPRETATION OF NOUN PHRASES WITH INFINITIVAL ADJUNCT

Ph.D, Asist. Lecturer, Ionela Guşatu (Ganea)
University of Medicine and Pharmacy „Carol Davila", Bucharest

Abstract. *The present paper aims at presenting the cases in which the generative lexicon can be very useful in analysing the noun phrases with verbal adjuncts. This paper will focus on the infinitival adjuncts and will show the way in which they can attach to the head noun in order to form noun phrases.*

Keywords*: the generative lexicon, noun phrases, verbal adjuncts*

Conform GLR (1963), dependenţii verbali ai unui centru nominal sunt atributele verbale. Atributul verbal se exprimă prin verbe la modul infinitiv (atribut infinitival), gerunziu (atribut gerunzial) şi supin.

Se disting două situaţii de astfel de atribute verbale: atribute verbale precedate de prepoziţii (1a) şi atribute verbale neprecedate de prepoziţii (1b).

(1) *a. Nu cumva să se întîmple ca vreunui cititor ... să-i vină răul gînd* ***de a lepăda*** *cartea ta din mînă.*

b. Nici o ţipenie de om în ogrăzile băltoase, cu cară dejugate, părăsite în ploaie, cu viţei ***mugind*** *sub şoproane sparte*[1].

Din punctul de vedere al gramaticii tradiţionale, nu este nicio diferenţă între ele. Din perspectiva analizei grupului nominal propusă însă aici, prima categorie se înscrie în clasa Grupului Prepoziţional, în vreme ce a doua se include în clasa Grupurilor Verbale nonfinite (nonpersonale).

Atributele verbale precedate de prepoziţii se exprimă prin infinitive şi supine, iar cele neprecedate de prepoziţii prin gerunzii.

În rîndurile care urmează vom face o analiză semantică în termenii lexiconului generativ a grupului nominal în care dependentul este un grup verbal nonfinit exprimat printr-un infinitiv.

[1] Exemplul este dat în GLR (1963: 137).

BDD-V4591 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:59:27 UTC)

Atributul infinitival apare adesea pe lîngă substantive abstracte verbale sau care conţin o idee verbală şi este echivalent cu un verb la modul conjuctiv (2a). De cele mai multe ori, acesta este precedat de prepoziţia *de* (2b) şi mai rar de prepoziţiile *fără* şi *pentru* (2c):

(2) *a. învoirea de a domni = învoirea să domnească*

*b. Humuleştenii… au fericirea **de a vedea** lume de toată mîna.*

*c. Pîndea cu nerăbdare numai prima ocaziune **pentru a apuca** de mult visatul tron al Moldovei.*

Atributul infinitival fără prepoziţie apare în cadrul structurilor învechite şi populare, acesta fiind motivul pentru care este rar întrebuinţat în româna actuală:

(3) *Are aerul **a spune** că face neguţătorie*[2].

Analizînd GN din (2a), observăm că acesta este format din substantivul-centru *învoirea* şi din GV nonfinit *de a domni*. În ceea ce priveşte centrul, acesta este un substantiv deverbal, şi prin urmare preia de la verbul din care provine structura de argumente pentru a-şi complini sensul. În cazul de faţă, *a se învoi* şi substantivul deverbal corespunzător *învoirea* cer ambele două argumente: *x se învoieşte la ceva*. Primul argument trebuie să fie uman, al doilea însă trebuie să fie un proces. Procesul în cauză nu este încă specificat. Aşadar, el trebuie să apară doar ca proces.

Evenimentele constitutive ale actului *învoirii* sunt un proces de învoire şi o stare corespunzătoare la care se ajunge în urma procesului. Astfel, acest cuplu de evenimente desemnează în ansamblul său o tranziţie în care accentul este pe stare. Tranziţia este aşadar de tip *achievement*. Cel de-al treilea eveniment priveşte conţinutul învoirii înseşi şi este un proces.

În structura de trăsături, starea de învoire apare în FORMAL, iar procesul care duce la această stare apare în AGENTIVE:

[2] Exemplele (2) – (3) sunt date în GLR (1963: 137).

BDD-V4591 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:59:27 UTC)

(4)
$$\begin{bmatrix} \text{învoirea} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:uman \\ ARG2 & = & e_1:proc \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 = proc(e) \\ E_2 = stare(e) \\ ACCENT = E_2 \\ E_3 = proc(e_1) \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & invoirea_stare(e,x,e_1) \\ AGENTIVE & = & invoirea_proc(e,x,e_1) \\ CONST & = & proc(e_1,x) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

Observăm că trăsătura CONST face referire la un proces nespecificat în care singurul participant este *x*. Procesul în cauză devine specific prin complinirea numelui centru cu complementul său verbal *a domni*, a cărui reprezentare semantică este cea de mai jos:

(5)
$$\begin{bmatrix} \text{a domni} & & \\ ARGSTR & = & [ARG1 = x:uman] \\ EVENSTR & = & [E_1 = proces(e)] \\ QUALIA & = & [FORMAL = \text{a domni(e, x)}] \end{bmatrix}$$

Unificarea dintre reprezentarea semantică a lui *învoirea* şi reprezentarea semantică a lui *a domni* este posibilă pentru că procesul pe care îl identifică reprezentarea lui *a domni* specifică, prin substituire în trăsătura FORMAL, procesul general descris în reprezentarea lui *învoirea*:

(6)
$$\begin{bmatrix} \text{învoirea de a domni} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:uman \\ ARG2 & = & e1:proc \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 = proc(e) \\ E_2 = stare(e) \\ ACCENT = E_2 \\ E_3 = proc(e_1) \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & invoirea_stare(e,x,e_1) \\ AGENTIVE & = & invoirea_proc(e,x,e_1) \\ CONST & = & a_domni_proc(e_1,x) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

Alte GV nonfinite care ar putea înlocui GV nonfinit *de a domni* şi care ar permite expansiunea centrului *învoirea* sunt: *de a pleca, de a rămîne, de a ataca, etc.*

Pe de altă parte, GN din (2b) este format din substantivul-centru *fericirea* şi din GV nonfinit *de a vedea*. În ceea ce priveşte centrul, acesta nu este un substantiv derivat din verb, şi prin urmare nu cere argumente pentru a-şi complini sensul. De aici reiese că GV nonfinit

BDD-V4591 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:59:27 UTC)

de a vedea îndeplineşte rolul de adjunct al centrului. Legătura centrului cu adjunctul său poate fi explicată astfel: *fericirea* constă în *a vedea lume de toată mîna*. Aşadar, din (2b) iese în evidenţă rolul CONSTITUTIVE al centrului *fericirea*. Alte expansiuni posibile ale centrului *fericirea* ar putea fi: *de a vorbi, de a cunoaşte, etc.* Exemplele din (7) ilustrează detaliat reprezentarea semantică a fiecărui element constitutiv al GN şi felul în care acestea s-au unit:

(7) *a.*
$$\begin{bmatrix} \text{fericire} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:animat \\ ARG2 & = & y:ob.abstract \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 & = & stare \\ D-E_2 & = & tranzitie \\ ACCENT & = & e_1 \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} emotie_lcp & & \\ FORMAL & = & y(e_1,x) \\ AGENTIV & = & a \quad percepe_act(e_2,x,y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

b.
$$\begin{bmatrix} \text{a vedea} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:uman \\ ARG2 & = & y \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 & = & proces \\ E_2 & = & stare \\ ACCENT & = & e_1 \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & a \quad vedea(e_2,y) \\ AGENTIVE & = & a \quad percepe_act(e_2,x,y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

c.
$$\begin{bmatrix} \text{fericirea de a vedea} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:uman \\ ARG2 & = & y \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 & = & proces \\ E_2 & = & stare \\ ACCENT & = & e_1 \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ CONST & = & de \quad a \quad vedea(e_1,y) \\ AGENTIVE & = & a \quad percepe_act \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

La fel ca în (2b), în (2c) avem un centru care nu provine din verb şi în consecinţă nu cere un argument. De aici rezultă că GV nonfinit *pentru a apuca* este adjunct, iar acesta subliniază rolul CONSTITUTIVE al *ocaziei*. GV nonfinite *de a cîştiga, de a primi, de a*

BDD-V4591 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:59:27 UTC)

dobîndi reprezintă alte proiecţii posibile ale centrului din (2c). Exemplul (8) ilustrează reprezentarea semantică a GN format din centrul *ocaziune* şi proiecţia acestuia:

(8) a.
$$\begin{bmatrix} \text{ocaziune} \\ ARGSTR = \begin{bmatrix} ARG1 = x:ob.abstract \\ S-ARG = y \end{bmatrix} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} FORMAL = x \\ TELIC = a\ profita \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

b.
$$\begin{bmatrix} \text{a apuca} \\ ARGSTR = \begin{bmatrix} ARG1 = z:uman \\ ARG2 = x:ob.abstract \end{bmatrix} \\ EVENSTR = \begin{bmatrix} E_1 = proces \\ E_2 = stare \\ ACCENT = e_1 \\ E_3 = proces \end{bmatrix} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} FORMAL = x \\ AGENTIVE = a\ apuca_act(e_1, z) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

c.
$$\begin{bmatrix} \text{ocaziune pentru a apuca} \\ ARGSTR = \begin{bmatrix} ARG1 = z:uman \\ ARG2 = x:ob.abstract \end{bmatrix} \\ EVENSTR = \begin{bmatrix} E_1 = proces \\ E_2 = stare \\ ACCENT = e_1 \end{bmatrix} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} FORMAL = x \\ CONST = a\ apuca \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

Ca şi în (4), cel de-al treilea eveniment priveşte conţinutul *ocaziunii* înseşi şi este un proces. De semenea, observăm că trăsătura CONST face referire la un proces nespecificat în care singurul participant este *z*. Procesul în cauză devine specific prin complinirea numelui centru cu complementul său verbal *pentru a apuca*, a cărui reprezentare semantică este redată în (8b).

În această lucrare am remarcat că dependenţii verbali nonfiniţi nu pot fi adăugaţi în mod liber unui centru nominal şi că fiecare tip de semnificaţie pe care o are atributul este derivabilă din reprezentarea semantică pe care lexiconul generativ o dă centrului nominal.

Bibliografie:

BDD-V4591 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:59:27 UTC)

1. GLR = Academia Republicii Socialiste România, *Gramatica Limbii Române,* vol. II, *Enunţul* (coord. Al Graur). Bucureşti: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1963.
2. PUSTEJOVSKY, James, *The Generative Lexicon*, The MIT Press, Cambridge, Mass., 1995.
3. PUSTEJOVSKY, James, *Type coercion and lexical selection* in J. Pustejovsky, ed., Semantics and the Lexicon, Dordrecht: Kluwer, p. 73-94, 1993.

BDD-V4591 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:59:27 UTC)